

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

60720300 – Materialshunoslik bakalavriat ta‘lim yo‘nalishining

MALAKA TALABI

Toshkent-2024

O‘ZR OTFIV
Buyruq № 218
2024 yil “25” 06

ISHLAB CHIQLILGAN VA KIRITILGAN:

Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2024-yil “25” 06 dagi 218 – sonli buyrug‘i bilan.

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Oliy ta’lim yo’nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	Umumiy tavsifi.....	4
1.1.	Qo‘llanish sohasi	4
1.1.1.	Malaka talabining qo‘llanilishi.....	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2.	Kasbiy faoliyatlarining tavsifi	4
1.2.1.	Kasbiy faoliyatining sohalari.....	4
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarining obyektlari.....	4
1.2.3.	Kasbiy faoliyatlarining turlari	5
1.2.4.	Kasbiy vazifalari.....	5
2.	Kasbiy kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar	6
3.	Amaliyotlarga qo‘yiladigan talablar	7
4.	Fanlar katalogining tuzilishi	8
5.	Dual ta’lim bo‘yicha o‘qitishga qo‘yiladigan talablar.....	9
	Bibliografik ma’lumotlar	10
	Kelishuv varag‘i.....	11

1. Umumiy tavsifi

60720300 – *Materialshunoslik* ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi, kechki va sirtqi ta’lim shakllarida amalga oshiriladi. Kunduzgi ta’limda bakalavriat dasturining me‘yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qo‘llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabining qo‘llanilishi.

Malaka talablari 60720300 – *Materialshunoslik* ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta’lim muassasalari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha malaka talablari, o‘quv reja va o‘quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o‘quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas‘ul hamda o‘z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta’lim muassasalarining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o‘quv bo‘limi boshlig‘i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o‘qituvchilari;

ta’lim yo‘nalishining o‘quv rejasi va o‘quv dasturlarini o‘zlashtiruvchi oliy ta’lim muassasasining talabalari;

bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta’limni boshqarish bo‘yicha vakolatli davlat organlari;

oliy ta’lim muassasalarini moliyalashtirishni ta‘minlovchi organlar;

oliy ta’lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

oliy ta’lim muassasalariga o‘qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.

Mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalari o‘zgartirishga yo‘naltirilgan inson faoliyatining vositalari, usullari, metodlari va uslublarining majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarining obyektlari.

Davlat va nodavlat tashkilot, korxonalar va muassasalar, kompaniyalar (firmalar), ishlab chiqarish birlashmalari va soha korxonalarida muhandis-mexanik.

60720300 – *Materialshunoslik* bakalavriat ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha bitiruvchilar pedagogik qayta tayyorlashdan o‘tgan taqdirda, professional ta’lim

muassasalarida ta’limning vakolatli boshqaruv organlari tomonidan aniqlanadigan umumkasbiy va ixtisoslik fanlarini o‘qitish bo‘yicha pedagogik faoliyati bilan shug‘ullanish huquqiga ega bo‘ladi.

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarining turlari:

- *ilmiy-tadqiqot;*
- *tashkiliy-boshqaruv;*
- *loyihaviy-konstruktorlik;*
- *axborot-tahliliy faoliyat;*

1.2.4. Kasbiy vazifalari.

60720300 – Materialshunoslik ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq, bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni samarali bajarishga qodir bo‘lishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

respublika va xorijda chop etilgan materialshunoslikga oid ilmiy-texnik axborotlarning ilmiy manbalarini o‘rganish;

soha bo‘yicha ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda bevosita ishtirok etish;

mavzu (topshiriq) bo‘yicha ilmiy-texnikaviy ma’lumotlarni yig‘ish, ishlov berish, tahlil qilish va olingan ma’lumotlarni tizimlashtirishda ishtirok etish;

ilmiy-tadqiqot natijalarini va ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etishda ishtirok etish.

amaliy faoliyatda zamonaviy axborot texnologiyalari, kompyuter texnikasi va kommunikatsion vositalaridan foydalanish;

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirish, ulardan foydalanish samaradorligini oshirishda va monitoring qilishda mavjud texnologik muammolarni tahlil qila olish;

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirishda zamonaviy texnologik jarayonlarni qo‘llash;

ilmiy asoslangan tizimlarni tavsiya etish va foydalanish;

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirish va takomillashtirish bo‘yicha texnologik yechimlarni ishlab chiqish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirish va takomillashtirish sohasida mavjud texnologiyalar va texnik vositalaridan samarali foydalanish, ularning ko‘rsatkichlarini baholash va oshirish choralarini ko‘rish;

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini

o‘zgartirish va takomillashtirishda, ulardan foydalanish samaradorligini oshirishda va monitoring qilishda ekologiya va texnika xavfsizligi me’yorlarini bilish va ishda qo‘llash;

zamonaviy axborot texnologiyalar tizimidan foydalanish bilan bog‘liq bo‘lgan ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash uslublari hamda mexanizmlarini ishlab chiqish;

kasbga oid muammolarning yechimlarini amaliyotga tatbiq etish;

birlamchi ishlab chiqarish bo‘g‘in ishini tashkil qilish va uni boshqarish;

bajarayotgan faoliyati bo‘yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirgan ishining natijalarini baholash.

Loyihaviy-konstruktorlik faoliyatida:

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirish va takomillashtirish bo‘yicha texnologik jarayonlarini loyihalash, texnologik jarayonlar va mehnatni tashkil etish va ishlab chiqarish jarayonlarini boshqarish;

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirish va takomillashtirish jarayoni asosiy asbob-uskunalarini ekologik talablar va ishlarni amalga oshirishda xavfsizlikni ta’minlashni inobatga olgan holda loyihalash ishlarida ishtirok etish;

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirish va takomillashtirish bo‘yicha tashkilotlar va korxonalarida ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish, bajarilayotgan tajriba-konstruktorlik va amaliy ishlar mavzusi bo‘yicha matematik, informatsion va imitatsion modellarni ishlab chiqish va tadqiqot qilish, loyihaviy va dasturiy hujjatlarni ishlab chiqish, bajarilayotgan tajriba-konstruktorlik va amaliy ishlar mavzusi bo‘yicha matematik, informatsion va imitatsion modellarni ishlab chiqish va tadqiqot qilish, loyihaviy va dasturiy hujjatlarni ishlab chiqish loyihaviy va dasturiy hujjatlarni ishlab chiqish;

loyihaviy va dasturiy hujjatlarni ishlab chiqish;

amaliyotda axborot texnologiyalarning xalqaro va kasbiy standartlarini, zamonaviy uslublarni, instrumental va hisoblash vositalarini tayyorgarlik xitisosligiga mos ravishda qo‘llash.

Axborot-tahliliy faoliyatida:

loyihalar samaradorligini baholash;

axborot-tahlil faoliyati natijalari bo‘yicha hisobot tayyorlash;

boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

2. Kasbiy kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar.

kasbiy faoliyatda tabiiy fanlarning asosiy qonunlaridan foydalana olishi, matematik tahlil va modellashtirish, nazariy va eksperimental tadqiqotlar usullarini qo‘llay olishi;

og‘zaki va yozma shaklda davlat tili qoida va me’yorlariga amal qilgan holda fikr, mulohaza, g‘oya, taklif, ta’rif va xulosalarni mantiqiy, to‘g‘ri, asosli va aniq bayon etish hamda ifodalay olishi;

xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunish va kasbiy faoliyati uchun yetarli darajada undan foydalana olishi;

olingan kasbiy tajribani tanqidiy ko‘rib chiqish, o‘z-o‘zini rivojlantirish, malaka oshirish va o‘z kasbiy faoliyatining turi hamda xarakterini o‘zgartirishga qodir bo‘lishi;

ish joyidagi potensial xavflarni yaxshi tushunishi va yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan baxtsiz hodisalarning oldini ola bilishi;

axborotlarni yig‘ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini bilish va faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olishi;

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirish va takomillashtirish bo‘yicha ko‘nikmasiga ega bo‘lishi;

jihozlar, asbob-uskunalar va jarayonlarni loyihalash sohasida texnologik uskunalar samaradorligini oshirishga yo‘naltirilgan texnik sharoitlar, standartlar va texnik tavsiflar, texnologik uskunani foydalanishga topshirish bo‘yicha ishlarni rejalashtirish usullarini, avtomatlashtirilgan loyihalash usullarini ishlab chiqishni tashkil qilish tartibini bilishi va materialshunoslikda qo‘llaniladigan turli xil jihoz, asbob-uskunalarni tadqiq eta olishi;

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirish va takomillashtirish qurilmalarini, qurilma qismlarini, detallarini va qurilmani loyihasini tizimli yondashuv asosida avtomatlashtirilgan ravishda ishlab chiqish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi;

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirish va takomillashtirishda ishlab-chiqarish jarayonlari samaradorligini baholash, material va resurs tejankor choralarni ishlab chiqish va ularni texnik-iqtisodiy ko‘rsatkichlarini hisoblash ko‘nikmalariga ega bo‘lishi;

materialshunoslikda mavjud va yangi materiallar yaratish, qo‘llash hamda ularni olish texnologiyasi va fizik-kimyoviy, mexanik hamda boshqa xossalarini o‘zgartirish va takomillashtirishda mavjud muammolar sabablarini aniqlash va ularni bartaraf etish hamda ular takrorlanishining oldini olish choralarni ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo‘lishi kerak.

3. Amaliyotlarga qo‘yiladigan talablar.

Malakaviy amaliyot – umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg‘unlashtirish, tegishli amaliy ko‘nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi. Ta’lim yo’nalishi bo‘yicha uchunchi bosqich oltinchi semestrda 4 haftalik va to‘rtinchi bosqichning sakkizinchi semestrda 15 haftalik uzluksiz malakaviy amaliyotlar o‘tkaziladi.

4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Semestri
1.00		Majburiy fanlar	4470	149	1-7
1.01	O'RT1204	O'zbek (rus) tili	120	4	2
1.02	DIN1104	Dinshunoslik	120	4	1
1.03	UK11208	Umumiy va noorganik kimyo	240	8	1,2
1.04	XT12408	Xorijiy til	240	8	2,4
1.05	FIZ11210	Fizika	300	10	1,2
1.06	OM11210	Oliy matematika	300	10	1,2
1.07	O'EYT1204	O'zbekistonning eng yangi tarixi	120	4	2
1.08	TTAT1104	Texnik tizimlarda axborot texnologiyalari	120	4	1
1.09	MKG1104	Muhandislik va kompyuter grafikasi	120	4	1
1.10	MSO'A1404	Metrologiya, standartlashtirish va texnik o'lchovlar	120	4	4
1.11	SIM1604	Soha iqtisodiyoti va menejmenti	120	4	6
1.12	FAL1504	Falsafa	120	4	5
1.13	EKA1504	Ekologiya	120	4	5
1.14	HFX1704	Hayot faoliyati xavfsizligi	120	4	7
1.15	ELTEX1304	Elektrotexnika va elektronika	120	4	3
1.16	YK1104	Yo'nalishga kirish	120	4	1
1.17	T1304	Termodinamika	120	4	3
Materialshunoslik bo'yicha majburiy fanlar					
1.18	NMMMMN13508	Nazariy mexanika va mashina mexanizmlar nazariyasi	240	8	3,5
1.19	MQMD14610	Materiallar qarshiligi va mashina detallari	300	10	4,6
1.20	MMAIY134514	Materialshunoslik va muhandislik asoslari; integratsion yondashuv	420	14	3,4,5
1.21	QJFKMQ13410	Qattiq jismlar fizikasi va kimyosining maxsus qismlari	300	10	3,4
1.22	MKMN1305	Materialshunoslikda kvant mexanikasi nazariyasi	150	5	3
1.23	IMM1705	Ilg'or materiallar muhandisligi	150	5	7
1.24	MPDFO'A16709	Materiallarni puxtalashda diffuzion va faza o'zgarishlari asoslari	270	9	6,7
2.00		Tanlov fanlari	1710	57	2-7
2.00		<i>Tanlov fanlari</i>	1710	57	2-7
Kvalifikatsiya		Muhandis-mexanik			
Materialshunoslik (to'qimachilik) bo'yicha majburiy fanlar					
1.18	TMTJ13456728	To'qimachilik mahsulotlarni texnik jihozlari	780	28	3,4,5,6,7
1.19	TM134517	To'qimachilik materialshunosligi	510	17	3,4,5
1.20	KA1306	Kvalimetriya asoslari	180	6	3
1.21	TUV1706	Tadqiqot uslub va vositalari	180	6	7
1.22	XSS1505	Xalqaro standartlashtirish va sertifikatlashtirish	180	6	5
2.00		Tanlov fanlari	1710	57	2-7
2.00		<i>Tanlov fanlari</i>	1710	57	2-7
Kvalifikatsiya		Muhandis-mexanik			
Materialshunoslik (organik moddalar, kimyo va neft-gaz sanoati) bo'yicha majburiy fanlar					
1.18	NMMMMN13508	Nazariy mexanika va mashina mexanizmlar nazariyasi	240	8	3,5
1.19	MQMD14610	Materiallar qarshiligi va mashina detallari	300	10	4,6
1.20	MMAIYo134514	Materialshunoslik va muhandislik asoslari; integratsion yondashuv	420	14	3,4,5
1.21	QJFKMQ13410	Qattiq jismlar fizikasi va kimyosining maxsus qismlari	300	10	3,4
1.22	MKMN1305	Materialshunoslikda kvant mexanikasi nazariyasi	150	5	3

1.23	IMM1705	Ilg'or materiallar muhandisligi	150	5	7
1.24	MPDFO'A16709	Materiallarni puxtalashda diffuzion va faza o'zgarishlari asoslari	270	9	6,7
2.00		Tanlov fanlari	1710	57	2-7
2.00		<i>Tanlov fanlar</i>	1710	57	2-7
Kvalifikatsiya		Muhandis-mexanik			
Materialshunoslik (Yarimo'tkazgichlar va lazer texnologiyasi) bo'yicha majburiy fanlar					
1.18	NMMMMN13508	Nazariy mexanika va mashina mexanizmlar nazariyasi	240	8	3,5
1.19	YOF15611	Yarimo'tkazgichlar fizikasi	330	11	5,6
1.20	PKMKF16709	Polimer va kompozitsion materiallar kimyosi va fizikasi	270	9	6,7
1.21	NT1804	Nanotexnologiya	120	4	8
1.22	LTFA1906	Lazer texnikasi va fizikasi asoslari	180	6	9
1.23	YMT1005	Yangi keramik materiallar olish texnologiyasi	150	5	10
2.00		Tanlov fanlari	1710	57	2-7
2.00		<i>Tanlov fanlari</i>	1710	57	2-7
Kvalifikatsiya		Muhandis-texnolog			
		Jami:	6180	206	
	MA26834	Malakaviy amaliyot	1020	34	(6,8)
		Jami:	1020	34	
		HAMMASI	7200	240	

5. Dual ta'lim bo'yicha o'qitishga qo'yiladigan talablar.

Dual ta'lim kadrlar iste'molchilarning talablaridan kelib chiqqan holda kerakli amaliy bilim va ko'nikmalarni egallashlari uchun ishlab chiqarish korxonalarida ta'lim jarayoni tashkil etiladi.

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 002:651.1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

Kasbiy faoliyat turi, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, bakalavriatning asosiy o'quv reja va o'quv dasturlari, profil, o'qib-o'rganish natijalari, tarmoqlar va sohalar, malaka talablari, bakalavriatning o'quv jarayoni, materialshunoslik, materialshunoslikning elektromagnitlik nazariyasi, materialshunoslikda termodinamika, qattiq jismlar fizikasi va kimyosining maxsus qismlari, materialshunoslikda kvant mexanikasi nazariyasi, materiallarni puxtalashda diffuzion va faza o'zgarishlari, materiallarni tuzilishi va detallar sifatini nazorati, kukun va kompozitsion materiallar, nometall materiallar texnologiyasi, asbobsozlik materiallar, yuzalarga ishlov berish texnologiyalari, korroziya, mustaqil ta'lim, ishlab chiqarish, tashkiliy-boshqaruv faoliyati, malaka amaliyoti, bitiruv malakaviy ishi, davlat attestatsiyasi, o'quv fanlari bloki, oliy ta'lim muassasasi, ta'lim jarayoni, boshqaruv jarayoni, ishlab chiqarish, loyihalash, ilmiy tadqiqot jarayoni.

Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
60720300 – Materialshunoslik ta’lim yo’nalishi bo’yicha malaka talablari va o’quv rejasining
ishlab chiquvchilar, turdosh oliy ta’lim muassasalari va asosiy kadrlar iste’molchilari
o’rtasida

KELISHUV DALOLATNOMASI

Toshkent sh.

“ ” _____ 2024 yil

Biz quyida imzo chekuvchilar – “Fan va taraqqiot” DUK raisi, t.f.d., prof. N.S. Abed, “Olmaliq KMK” AJ “Nodir metallar va qattiq qotishmalar ishlab chiqarish bo’yicha IICHB” direktor o’rinbosari, t.f.d. U.N. Ro’ziev, Milliy texnologik tadqiqotlar universiteti “MISIS” ning Olmaliq shahridagi filiali direktori, t.f.d. F.R. Umarov, Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti rektori akad. S.M.Turabdjanov birgalikda ToshDTUda ishlab chiqilgan quyidagi bakalavriat ta’lim yo’nalishining malaka talablari va o’quv rejasi mazmuni bilan tanishib chiqib, kelishuv haqida ushbu dalolatnomani tuzdik:

60720300 – Materialshunoslik ta’lim yo’nalishi.

Malaka talablari hamda o’quv rejani ishlab chiqilishida O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 20 apreldagi “Oliy ta’lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to’g’risida” PQ-2909-son, 2017 yil 27 iyuldagi “Oliy ma’lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi PQ-3151-son, 2018 yil 5 iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta’minlash bo’yicha qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida”gi PQ-3775-sonli, O’zR OTFIVning 2023 yil 9 iyundagi “Oliy ta’limning me’yoriy-uslubiy hujjatlarini ishlab chiqish jarayonini takomillashtirish to’g’risida”gi 259-sonli hamda O’zR OTFIVning 2024 yil 20 maydagi “O’z DSt 3557:2021 “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Oliy ta’lim yo’nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori” O’zbekiston Respublikasining Davlat standartiga o’zgartirish va qo’shimchalar kiritish to’g’risida”gi 168-sonli buyruqlari, oliy ta’lim sohasini tartibga soluvchi boshqa me’yoriy-huquqiy hujjatlar, shuningdek, xalqaro talablarga asoslangan.

Mazkur malaka talablari va o’quv rejalarining ishlab chiqilishida asosiy kadrlar iste’molchilari tomonidan qo’yilgan talablar ham inobatga olingan.

Ta’lim yo’nalishi bo’yicha malaka talablari o’quv reja va fan dasturlari hamda boshqa hujjatlarni yaratish uchun asos bo’lib hisoblanadi.

Ishlab chiqilgan malaka talablari va o’quv rejani o’rnatilgan tartibda tasdiqqa tavsiya etish mumkin.

“Fan va taraqqiyot” DUK raisi, t.f.d., prof.

N.S. Abed

“Olmaliq KMK” AJ “Nodir metallar va qattiq qotishmalar ishlab chiqarish bo’yicha IICHB” direktor o’rinbosari, t.f.d.

U.N. Ro’ziev

Milliy texnologik tadqiqotlar universiteti “MISIS” ning Olmaliq shahridagi filiali direktori, t.f.d.

F.R. Umarov

Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti rektori, akademik

S.M.Turabdjanov

Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universitetida ishlab chiqilgan 60720300 – Materialshunoslik ta’lim yo’nalishi bo’yicha oliy ma’lumotli bakalavrlar tayyorlashning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga qo’yiladigan talablar yangilangan malaka talablari va o’quv rejasiga
TA Q R I Z

Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universitetida 60710400 – Energetika muhandisligi ta’lim yo’nalishi malaka talablarini ishlab chiqilishida O’zbekiston Respublikasi Prezidenti Devonining 2018 yil 3 apreldagi 5002-sonli topshirig’i va O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 5 iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta’minlash bo’yicha qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida”gi PQ-3775-sonli qarori hamda O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi “O’zbekiston – 2030” strategiyasi to’g’risidagi PF – 158 - sonli Farmonining “...mahalliy xomashyo bazasidan samarali foydalanish va ilg’or texnologiyalarga asoslangan sanoatni rivojlantirish,... sanoatning “drayver” sohalarini rivojlantirish va hududlarning sanoat salohiyatini to’liq ishga solish” bandlarini, 2018-yil 27-apreldagi “Innovatsion g’oyalar, texnologiyalar va loyihalarni amaliy joriy qilish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi PQ-3682-sonli qarori, 2022-yil 24-yanvardagi “Respublikada ishlab chiqarishni rivojlantirish va sanoat kooperatsiyasini kengaytirishning samarali tizimini yaratish chora-tadbirlari to’g’risida”gi PQ – 99 – sonli qarorlari bilan tasdiqlangan tamoyillarga amal qilingan.

60720300 – Materialshunoslik ta’lim yo’nalishi bo’yicha tuzilgan yangilangan malaka talablari va o’quv rejasini xorij tajribasi asosida uyg’unlashtirilgan, ta’lim oluvchilarda chuqur bilim, mustaqil fikrlash, yuksak kasb-kor malakasi shakllanishini ta’minlashga alohida e’tibor qaratilgan, bakalavrlarning fanlarni o’zlashtirish jarayonida tajriba, ko’nikmalar hamda tasavvurga ega bo’lish, qo’yilgan talablarni bilishi va ulardan samarali foydalana olish kabilar to’g’ri ko’rsatilgan. Malaka talablari va o’quv rejasida fan oldida turgan dolzarb muammolarni o’rganish va ularni ijobiy yechimini izlab topishda zamonaviy uslub va texnologiyalarga, seminar mashg’ulotlariga, mustaqil bilim olish hamda olingan ma’lumotlarni tahlil qilishga keng o’rin berilgan.

Malaka talablarini ishlab chiqishda talabaning kelgusida faoliyat olib boradigan obyektlari misolida fan va texnikaning ilg’or yutuqlaridan foydalangan holda jahon ta’lim makoniga integrallashtirish tamoyillariga amal qilingan. Malaka talablaridagi bloklar bo’yicha fanlar tarkibi, ularning o’zaro nisbatlari bitiruvchilarning tanlagan mutaxassisligi bo’yicha olgan nazariy bilimlarini amaliyotda qo’llay olish ko’nikmasini kuchaytirish nuqtai nazaridan qayta ko’rib chiqilgan. Fanlarni shakllantirishda ularning mazmuni jihatidan izchilligi ta’minlangan bo’lib, bugungi kun talabidan kelib chiqib yangi fanlar kiritilgan.

Malaka talablari va o’quv rejasini ishlab chiqishda asosiy kadr iste’molchilari bo’lgan korxonalar va tashkilotlarning talab hamda takliflari inobatga olingan.

Xulosa qilib aytganda, 60720300 – Materialshunoslik ta’lim yo’nalishi bo’yicha bakalavrlar tayyorlash uchun tuzilgan yangilangan malaka talablari va o’quv rejasini oliy ta’lim o’quv jarayonini jahon andozalari darajasiga yetkazishga yo’naltirilgan bo’lib, har tomonlama yetuk mutaxassislar tayyorlashga oid masalalarni o’z ichiga olgan va sifatli tuzilgan, O’zbekiston Respublikasi davlat standartlash tizimi qoidalari talablarini qoniqtiradi hamda uni tasdiqlashni taklif qilaman.

“Fan va taraqqiot” DUK raisi, t.f.d., prof.



N.S. Abed

**Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universitetida
ishlab chiqilgan 60720300 – Materialshunoslik ta’lim yo’nalishi bo’yicha oliy ma’lumotli
bakalavrlar tayyorlashning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga qo’yiladigan
talablar yangilangan malaka talablari va o’quv rejasiga**

TA Q R I Z

“Ta’lim to’g’risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonunini ijro etish, ta’lim mazmunini tubdan isloh qilish, tayyorlanayotgan kadrlar sifatining respublikada amalga oshirilayotgan chuqur iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar talablariga, shuningdek ta’lim, fan, texnika va texnologiyalar rivojlanishining ilg‘or jahon darajasiga muvofiqligini ta’minlash bevosita malaka talablarining mazmuniga bog‘liq.

60720300 – Materialshunoslik ta’lim yo’nalishining malaka talablari va o’quv rejasini O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to’g’risida”, qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5 iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta’minlash bo’yicha qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida”gi PQ-3775-sonli, O‘zR OTFIVning 2023 yil 9 iyundagi “Oliy ta’limning me’yoriy-uslubiy hujjatlarini ishlab chiqish jarayonini takomillashtirish to’g’risida”gi 259-sonli hamda O‘zR OTFIVning 2024 yil 20 maydagi “O‘z DSt 3557:2021 “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Oliy ta’lim yo’nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori” O‘zbekiston Respublikasining Davlat standartiga o‘zgartirish va qo’shimchalar kiritish to’g’risida”gi 168-sonli buyruqlari, oliy ta’lim sohasini tartibga soluvchi boshqa normativ huquqiy hujjatlarga hamda xorij tajribalariga muvofiq ishlab chiqilgan.

Bakalavriat ta’lim yo’nalishi o’quv rejasini kredit-modul tizimi asosida shakllantirilgan va kasbiy kompetensiyalariga qo’yiladigan talablarga muvofiq, talabalar majburiy va tanlov fanlarini o’zlashtirishi, amaliyotlarni o’tishi va natijada kasbiy faoliyatida zarur bilim, ko’nikma va malaka kompetensiyalarini egallashini ta’minlovchi mazmunda ishlab chiqilgan.

60720300 – Materialshunoslik ta’lim yo’nalishi bo’yicha tuzilgan yangilangan malaka talablari va o’quv rejasini xorij tajribasi asosida uyg’unlashtirilgan, ta’lim oluvchilarda chuqur bilim, mustaqil fikrlash, yuksak kasb-kor malakasi shakllanishini ta’minlashga alohida e’tibor qaratilgan, bakalavrlarning fanlarni o’zlashtirish jarayonida tajriba, ko’nikmalar hamda tasavvurga ega bo’lish, qo’yilgan talablarni bilishi va ulardan samarali foydalana olish kabilar to’g’ri ko’rsatilgan. Malaka talablari va o’quv rejasida fan va texnika oldida turgan dolzarb muammolarni o’rganish va ularni ijobiy yechimini izlab topishda zamonaviy uslub va texnologiyalarga, seminar mashg’ulotlariga, mustaqil bilim olish hamda olingan ma’lumotlarni tahlil qilishga keng o’rin berilgan.

Malaka talablarini ishlab chiqishda ta’limni demokratlashtirish, insonparvarlashtirish, globallashtirish sharoitida o’ziga xoslikni saqlash va jahon ta’lim makoniga integrallashtirish tamoyillariga amal qilingan. Malaka talablaridagi bloklar bo’yicha fanlar tarkibi, ularning o’zaro nisbatlari bitiruvchilarning tanlagan mutaxassisligi bo’yicha olgan nazariy bilimlarini amaliyotda qo’llay olish ko’nikmasini kuchaytirish nuqtai nazaridan qayta ko’rib chiqilgan. Fanlar uchun belgilangan vaqt budjetining nazariy, amaliy, tajriba, mustaqil ishlar uchun taqsimoti bitiruvchining nazariy bilimlarini mustahkamlash va ularni amaliyotda muvaffaqiyat bilan qo’llash ko’nikmasini shakllantirishga qaratilgan.

Malaka talablari va o’quv rejasini ishlab chiqishda turdosh oliy ta’lim muassasalarining talab va takliflari inobatga olingan.

Xulosa qilib aytganda, 60720300 – Materialshunoslik ta’lim yo’nalishi bo’yicha bakalavrlar tayyorlash uchun tuzilgan yangilangan malaka talablari va o’quv rejasini oliy ta’lim o’quv jarayonini jahon andozalari darajasiga yetkazishga yo’naltirilgan bo’lib, har tomonlama yetuk mutaxassislar tayyorlashga oid masalalarni o’z ichiga olgan va sifatli tuzilgan, O‘zbekiston Respublikasi davlat standartlash tizimi qoidalari talablarini qoniqtiradi hamda uni tasdiqlashni taklif qilaman.

